

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗ ΜΟΣΧΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Ενημερωτικό Δελτίο Μαΐου 2023

Επισκόπηση Οικονομικών Ειδήσεων της Ρωσικής Ομοσπονδίας

Embassy of the Hellenic Republic / Economic & Commercial Office:

Leontievsky per. 4 – 123009 Moscow

Tel.: + 7 495 539 29 70 Fax: + 7 495 539 29 74

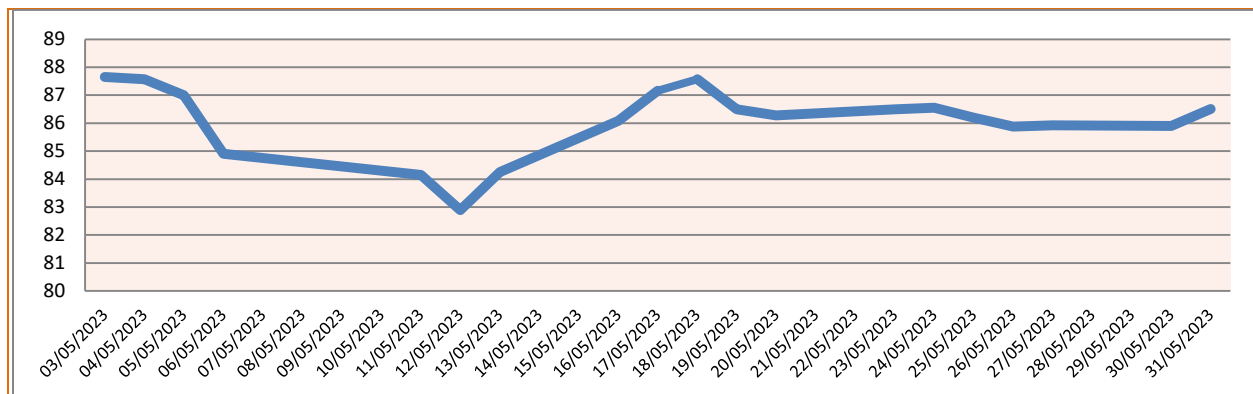
E-mail: ecocom-moscow@mfa.gr Website: agora.mfa.gr

* Η πληροφόρηση του Δελτίου προέρχεται από δημοσιεύματα του ρωσικού τύπου

Τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία € / ₪

1 ευρώ = 86,5119 ρούβλια (31.05.2023)

Εξέλιξη της ισοτιμίας ευρώ / ρουβλίου στο διάστημα 01.05.2023 – 31.05.2023:

Περισσότερες λεπτομέρειες: www.cbr.ru

Συνοπτική οικονομική ενημέρωση

Σύμφωνα με την πρόσφατη έκθεση της Τράπεζας της Ρωσίας, η κατάσταση στη ρ/οικονομία βελτιώνεται, αλλά μια σειρά από λεπτά σημεία στο μη χρηματοπιστωτικό και χρηματοπιστωτικό τομέα απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή.

Οι ρ/εταιρείες αντιμετωπίζουν μείωση εσόδων και αύξηση του κόστους λόγω του ότι πρέπει να εισέλθουν σε νέες αγορές και να αντικαταστήσουν τον ξένο εξοπλισμό. Σε νομισματικό επίπεδο, παρατηρείται μετάβαση στη χρήση εναλλακτικών νομισμάτων (κυρίως του γιουάν), αλλά οι δυνατότητες καθολικής αντιστάθμισης των συναλλαγματικών κινδύνων είναι περιορισμένες, ενώ το κόστος ρευστότητας σε γιουάν αυξάνεται από καιρό σε καιρό. Πάντως, η Τράπεζα της Ρωσίας ήδη έχει αρχίσει να πραγματοποιεί πράξεις «ανταλλαγής νομισμάτων» με το γιουάν.

Ταυτόχρονα, έχει αυξηθεί ο όγκος μεταφοράς χρημάτων πολιτών σε τραπεζικούς και χρηματιστηριακούς λογαριασμούς στο εξωτερικό (τα χρήματα χρησιμοποιούνται για την αποπληρωμή αγορών και ταξιδιών στο εξωτερικό). Εν τούτοις, η τάση αυτή εκροής κεφαλαίων ελλοχεύει κινδύνους συνδεδεμένους με τη χρηματοοικονομική σταθερότητα των ξένων ιδρυμάτων και οργανισμών, όπως επίσης ενέχεται για τον αρνητικό αντίκτυπο στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις των ρ/πιστωτικών ιδρυμάτων (περιορίζονται οι επενδύσεις σε ρ/ομοσπονδιακά ομόλογα και δεν αποκαθίσταται η ρευστότητα). Τα πρόσφατα παραδείγματα της χρηματοπιστωτικής κρίσης στις ΗΠΑ κατέδειξαν τους κινδύνους διαχείρισης δανειακού επιτοκίου και ρευστότητας.

Οι παραδοσιακές ανισορροπίες στις καταναλωτικές και στεγαστικές δανειοδοτήσεις παραμένουν, με τη ρυθμιστική Αρχή να έχει προβεί σε αυστηροποίηση των μακροπρόληπτικών ορίων που υιοθετούν οι τράπεζες και οι οργανισμοί μικρο-χρηματοδοτήσεων.

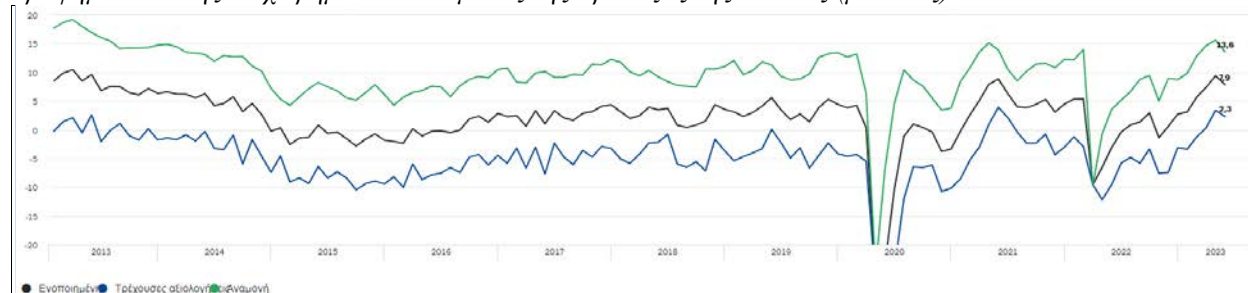
Αξιοσημείωτο είναι το κεφαλαιακό απόθεμα του τραπεζικού τομέα, εξαιρουμένης της επίδρασης των προσωρινών μέτρων στήριξης, το οποίο έχει ανέλθει στο επίπεδο των 6 τρις ρουβλίων (\$75 δις), έχοντας υποστηριχθεί από την άρνηση πολλών τραπεζών να καταβάλουν μερίσματα (το 2022, διατέθηκαν μόνο 139 δις ρούβλια, σχεδόν 5 φορές λιγότερα από το 2021).

Πηγή: https://www.cbr.ru/analytics/finstab/ofs/4_q_2022_1_q_2023/

Σύμφωνα με την έρευνα, του Μαΐου τ.ε., της Τράπεζας της Ρωσίας *«Enterprise monitoring: Assessments, expectations, comments»* οι βασικοί δείκτες της ρ/αγοράς διαμορφώθηκαν ως εξής:

Δείκτης επιχειρηματικού κλίματος: Ο δείκτης υποχώρησε στις 7,9 μονάδες το Μάιο (-1,5 μονάδες). Μετά την άνοδο τους προηγούμενους έξι μήνες με τον Απρίλιο να είναι σε υψηλότερο επίπεδο της δεκαετίας. Η μείωση του δείκτη οφείλεται στη μείωση τόσο των τρεχουσών εκτιμήσεων όσο και των επιχειρηματικών προσδοκιών για τους επόμενους τρεις μήνες.

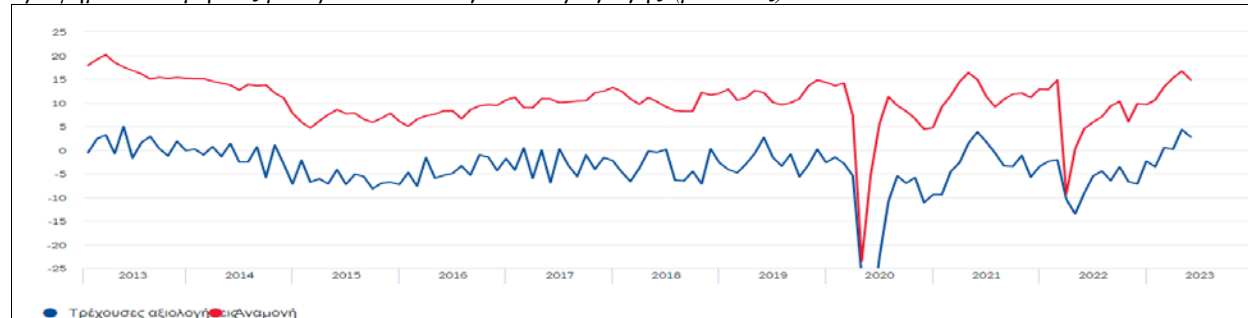
Γράφημα: Δείκτης επιχειρηματικού κλίματος της Τράπεζας της Ρωσίας (μονάδες)

Βιομηχανία/Μεταποίηση: Ο δείκτης μειώθηκε στις 14,8 μονάδες (-1,8 μονάδες).

Οι βραχυπρόθεσμες προσδοκίες της μεταποίησης ήταν λιγότερο θετικές από τον προηγούμενο μήνα. Οι τρέχουσες εκτιμήσεις για τις αλλαγές στον βιομηχανικό τομέα έχουν επίσης μειωθεί σε σύγκριση με τον Απρίλιο, όταν καταγράφηκαν τα μέγιστα τις τελευταίες δεκαετίες.

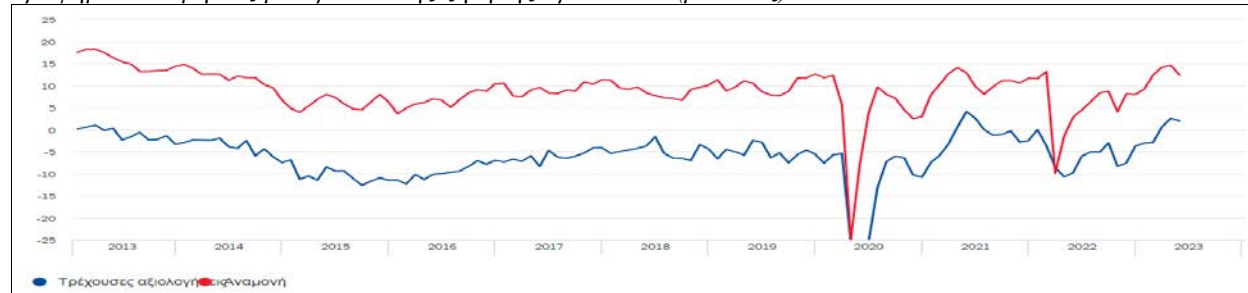
Γράφημα: Εκτιμήσεις μεταβολών των όγκων παραγωγής (μονάδες)

Συνολική ζήτηση: Ο δείκτης μειώθηκε στις 12,4 μονάδες(-2,2 βαθμοί)

Οι προσδοκίες των επιχειρήσεων για τη ζήτηση παρέμειναν θετικές στις 12,4 μονάδες, ωστόσο, παρατηρήθηκε μείωση (-2,2 μονάδες) της αισιοδοξίας τόσο στο σύνολο της οικονομίας όσο και σε όλα τα κύρια είδη οικονομικής δραστηριότητας.

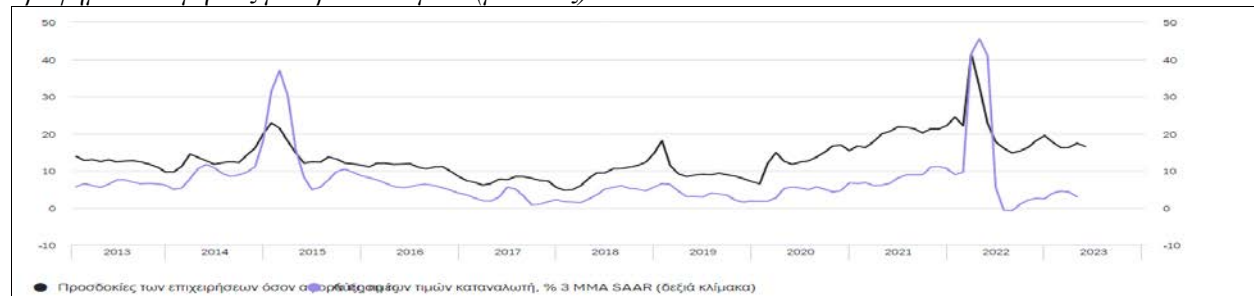
Γράφημα. Εκτιμήσεις μεταβολών της ζήτησης προϊόντων (μονάδες)

Προσδοκίες για τις τιμές: Ο δείκτης μειώθηκε στις 16,5 μονάδες (-0,9 μονάδες).

Μετά την άνοδο των δύο προηγούμενων μηνών, το επίπεδό τους μειώθηκε, αλλά εξακολουθεί να παραμένει πάνω από τους ετήσιους μέσους όρους της περιόδου 2017-2019, όταν ο πληθωρισμός ήταν περίξ του ευκταίου στόχου 4%.

Γράφημα. Εκτιμήσεις μεταβολών τιμών (μονάδες)

Πηγή: http://cbr.ru/analytics/dkp/monitoring/05_23/

Εσωτερική αγορά

✓ **Η ρ/Κυβέρνηση περικόπτει επενδύσεις λόγω του δημοσιονομικού ελλείμματος**

Ο επικεφαλής της επιτροπής της Κρατικής Δούμα για τη χρηματοπιστωτική αγορά, Anatoly Aksakov, δήλωσε ότι λόγω του διαμορφούμενου δημοσιονομικού ελλείμματος (τα δημοσιονομικά έσοδα είναι αρκετά μειωμένα το τρέχον έτος, ενώ οι δαπάνες βαίνουν αυξανόμενες), το κράτος θα αναγκαστεί να περικόψει τις επενδύσεις.

Σύμφωνα με τον ίδιο, στην παρούσα συγκυρία, καθήκον των βουλευτών και της ρ/Κυβέρνησης είναι να δημιουργήσουν συνθήκες για τους ιδιώτες επενδυτές ώστε να προσελκύσουν εσωτερικούς πόρους για την υλοποίηση των έργων υποδομών. Ταυτόχρονα, η χρηματοπιστωτική αγορά θα αρχίσει να αντλεί κεφάλαια από την Ασία, την Ευρώπη και την Αμερική.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα Ιανουαρίου-Μαρτίου 2023, τα έσοδα του ομοσπονδιακού προϋπολογισμού ανήλθαν σε 5,7 τρις ρούβλια (\$71 δις), και είναι κατά 21% χαμηλότερα από το α' τρίμηνο του 2022, λόγω της μείωσης των δημοσιονομικών εσόδων από τις ενεργειακές εξαγωγές, σύμφωνα με ανακοίνωση του Υπουργείου Οικονομικών. Το έλλειμμα α' τριμήνου 2023 ανήλθε σε 2,4 τρις ρούβλια (\$30 δις).

Ο εκπρόσωπος του Προέδρου, Ντμίτρι Πεσκόφ δήλωσε ότι η κατάσταση με το έλλειμμα του προϋπολογισμού της Ρωσίας είναι «απολύτως ελεγχόμενη» και η χώρα «έχει το απαραίτητο περιθώριο ασφαλείας».

Πηγή: <https://www.vedomosti.ru/economics/news/2023/05/16/975278-gosudarstvo-budet-sokraschat-investitsii?from=newsline>

✓ **Προκαταρκτική αξιολόγηση εκτέλεσης ομοσπονδιακού προϋπολογισμού τετραμήνου 2023**

Η δυναμική είσπραξης εσόδων από τα μη ενεργειακά αγαθά και η χρηματοδότηση δαπανών υποδηλώνει σταδιακή εξομάλυνση της εκτέλεσης του ομοσπονδιακού προϋπολογισμού κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου του τρέχοντος έτους και γενικά αντιστοιχεί στις παραμέτρους του νόμου για τον προϋπολογισμό.

Σύμφωνα με προκαταρκτικές εκτιμήσεις, ο όγκος των εσόδων του ομοσπονδιακού προϋπολογισμού Ιανουαρίου-Απριλίου 2023 ανήλθε σε 7.782 δις ρούβλια, που είναι 22% χαμηλότερος από τον όγκο των εσόδων για την ίδια περίοδο του 2022. Τα έσοδα του ομοσπονδιακού προϋπολογισμού από τα μη ενεργειακά αγαθά ανήλθαν σε 5.500 δις ρούβλια, αυξημένα κατά 5% σε ετήσια βάση. Τα έσοδα από

τα ενεργειακά αγαθά ανήλθαν σε 2,282 δις ρούβλια (μείωση κατά 52% σε ετήσια βάση), γεγονός που σχετίζεται με υψηλή βάση σύγκρισης έτους 2022, μείωση των τιμών του πετρελαίου των Ουραλίων και μείωση των εξαγωγών φ.α.. Η μηνιαία δυναμική των εσόδων από πετρέλαιο και φυσικό αέριο εισέρχεται σταδιακά σε μια σταθερή τροχιά που αντιστοιχεί στο βασικό τους επίπεδο (8 τρις ρούβλια ετησίως).

Σύμφωνα με προκαταρκτικές εκτιμήσεις, ο όγκος των δαπανών του ομοσπονδιακού προϋπολογισμού τον Ιανουάριο-Απρίλιο 2023 ανήλθε σε 11.206 δις ρούβλια, υπερβαίνοντας τα στοιχεία για την ίδια περίοδο πέρυσι κατά 26% ετησίως.

https://minfin.gov.ru/ru/press-center/?id=4=38473-predvaritelnaya_otsenka_ispolneniya_federalnogo_byudzheta_za_yanvar-aprel_2023_goda

✓ **Τα κέρδη της Sberbank α' τριμήνου ανήλθαν σε ύψος ρεκόρ 357,2 δις ρουβλίων (\$4,46 δις)**

Ο Πρόεδρος του ΔΣ της τράπεζας, G. Gref, αποκάλυψε τον Μάρτιο «τον καλύτερο μήνα από την αρχή του έτους», όταν η τράπεζα έλαβε 125,3 δις ρούβλια καθαρό κέρδος.

Τα καθαρά έσοδα από τόκους ανήλθαν στα 562,8 δις ρούβλια (\$7 δις). Η τράπεζα σημείωσε αύξηση των ιδίων κεφαλαίων της κατά 5,8% (στα 6,1 τρις ρούβλια) σε σχέση με το α' τρίμηνο 2022. Η απόδοση ιδίων κεφαλαίων (ROE) υπολογίστηκε σε 25%. Παράλληλα, ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας διαμορφώθηκε στο 14,5%. Ο λόγος κόστους προς έσοδα ήταν 24,8% το α' τρίμηνο 2023, αντικατοπτρίζοντας την υψηλή λειτουργική απόδοση.

Ο αριθμός των ενεργών μεμονωμένων πελατών ανήλθε σε 106,3 εκατ. άτομα. Ο αριθμός των ενεργών εταιρικών πελατών ξεπέρασε τα 3 εκατ.

Το 2022, τα καθαρά κέρδη της Sberbank, βάσει των προτύπων IFRS, είχαν ανέλθει στα 270,5 δις ρούβλια, τα οποία ήταν χαμηλότερα κατά 78,3% από το 2021 (1,246 τρις ρούβλια).

Πηγή: <https://www.vedomosti.ru/finance/news/2023/05/18/975642-pribil-sberbanka-po-msfo?from=newsline>
<https://www.sberbank.com/ru/news-and-media/press-releases/article?newsID=2b616d9a-0ca3-4f90-854d-e49fe1e7932d&blockID=7®ionID=54&lang=ru&type=NEWS>

✓ **Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή βελτίωσε τις προβλέψεις για μείωση του ρ/ΑΕΠ έτους 2023**

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή βελτίωσε την πρόβλεψη για τη δυναμική του ΑΕΠ της Ρωσίας το 2023. Αναμένει ανάπτυξη 0,9% για το 2023, και 1,3% για το 2024.

Κύρια συνεισφορά στην ανάπτυξη της οικονομίας είχε ο κλάδος της κατανάλωσης και οι επενδύσεις στη στρατιωτική βιομηχανία. Θετικό αποτέλεσμα επίσης είχε η ανάπτυξη νέων αλυσίδων εφοδιασμού που δημιούργησαν οι ρ/επιχειρήσεις σε μια προσπάθεια να αποφύγουν τον αντίκτυπο των κυρώσεων.

Όσον αφορά στην αγορά εργασίας, η Ευρ. Επιτροπή θεωρεί ότι ο ρυθμός αύξησης των ονομαστικών μισθών στη Ρωσία, το 2023, θα υπερβεί τον πληθωρισμό. Η πίεση στην αγορά εργασίας ασκείται από τη μερική επιστράτευση και την εκροή εργατικών πόρων στο εξωτερικό. Ωστόσο, οι ιδιωτικές καταναλωτικές δαπάνες αναμένεται να παραμείνουν χαμηλές ως απάντηση στην αβεβαιότητα που προκαλεί η στρατιωτική σύγκρουση με την Ουκρανία.

Η βιομηχανική παραγωγή στη Ρωσία θα συνεχίσει να υποστηρίζεται από δημόσιους πόρους λόγω της πολιτικής υποκατάστασης των εισαγωγών, καθώς και από την ανάπτυξη της στρατιωτικής παραγωγής. Ταυτόχρονα, προβλέπεται πτώση της επενδυτικής δραστηριότητας, καθώς τα έργα που ξεκίνησαν πριν από την έναρξη της στρατιωτικής σύγκρουσης ολοκληρώνονται και οι νέες ιδιωτικές επενδύσεις περιορίζονται από τη μείωση των κερδών των επιχειρήσεων, την αποχώρηση δυτικών εταιρειών και την αβεβαιότητα.

Το ρ/ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα επηρεαστεί από την αδυναμία αποκατάστασης της μείωσης των εξαγωγών υδρογονανθράκων που προκλήθηκε από τη διακοπή της παροχής φ.α. στην Ευρώπη και το εμπόριο στις θαλάσσιες μεταφορές πετρελαίου.

Μεταξύ των παραμέτρων που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τις προοπτικές της ρ/οικονομίας, προς ένα χειρότερο σενάριο, αναφέρεται ένα πιθανό νέο κύμα μερικής επιστράτευσης (οι ρωσικές Αρχές

υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχουν τέτοια σχέδια). Η συνεχιζόμενη δημοσιονομική τόνωση θα στηρίξει την οικονομία, αλλά θα εξαντλήσει περαιτέρω τα διαθέσιμα δημοσιονομικά αποθέματα ασφαλείας.

Τον Απρίλιο, η πρόβλεψη για τη δυναμική του ΑΕΠ της Ρωσίας αναθεωρήθηκε επίσης από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Ταμείου, μέχρι το τέλος του 2023, θα αυξηθεί κατά 0,7% (+0,4 π.μ. σε σύγκριση με την προηγούμενη πρόβλεψη Ιανουαρίου τ.ε.) και έως το τέλος του 2024 κατά 1,3% (-0,8 π.μ. σε σύγκριση με την προηγούμενη πρόβλεψη).

Πηγή: <https://www.rbc.ru/economics/15/05/2023/6461fc499a794790e5c93661>,
https://economy-finance.ec.europa.eu/system/files/2023-05/ip200_en.pdf

✓ **Η Almaz-Antey θα επενδύσει έως και 37 δις ρούβλια (\$460 εκ.) στο πρώην εργοστάσιο της Toyota**

Η ρ/κρατική εταιρεία Almaz-Antey θα επενδύσει 35-37 δις ρούβλια στον εξοπλισμό του πρώην εργοστασίου της Toyota στην Αγία Πετρούπολη, προκειμένου να αρχίσει την παραγωγή αυτοκινήτων. Αυτές οι επενδύσεις είναι απαραίτητες για να ξεκινήσει η παραγωγή φορτηγών BAZ (ιδίας σχεδίασης), το 2024, και ηλεκτρικών οχημάτων E-Neva, έως το 2027.

Ο όγκος παραγωγής φορτηγών προγραμματίζεται στο επίπεδο των δύο χιλιάδων μονάδων και ηλεκτρικών οχημάτων σε 55-60 χιλιάδες, ετησίως.

Σημειώνεται ότι, στα τέλη Μαρτίου 2023, το εργοστάσιο της Toyota που είχε παραμείνει σε αδράνεια, για αρκετό διάστημα, μεταφέρθηκε στις δομές του Υπουργείου Βιομηχανίας και Εμπορίου και ήδη τον Απρίλιο τ.ε. έγινε σαφές ότι θα παραδοθεί στην Almaz-Antey.

Πηγή: https://www.fontanka.ru/2023/05/15/72304595/?from=yaneews&utm_source=yxnews&utm_medium=desktop

✓ **Η Τράπεζα της Ρωσίας αξιολόγησε την αποχώρηση ξένων εταιρειών**

Από την αρχή της κρίσης, από τον Μάρτιο του 2022 έως τον Μάρτιο του 2023, ξένοι επενδυτές έχουν πραγματοποιήσει περίπου 200 συναλλαγές για να πουλήσουν τα ρωσικά περιουσιακά τους στοιχεία, ανέφερε η Κεντρική Τράπεζα της Ρωσίας.

Η Κεντρική Τράπεζα δεν αποκάλυψε τον όγκο τέτοιων πωλήσεων, αλλά ανέφερε ότι το 20% (ήτοι 40 συναλλαγές) σχετίζονται με την έξοδο μη Ρ/κατοίκων από μεγάλα περιουσιακά στοιχεία, καθένα από τα οποία εκτιμάται σε περισσότερα από 100 εκατ. \$ ΗΠΑ. Από τον Οκτώβριο του 2022, έχουν πραγματοποιηθεί πέντε συναλλαγές με μέση επιταγή άνω των 400 εκατ. \$ ΗΠΑ. Το Bloomberg εκτιμά ότι το 2022, οι ξένες εταιρείες που έφυγαν από τη Ρωσία πούλησαν περιουσιακά στοιχεία αξίας 15-20 δις \$ ΗΠΑ.

Αρνητικές επιδράσεις από την έξοδο, από την εγχώρια αγορά, μεγάλων ξένων εταιρειών στους κλάδους της εστίασης, του λιανικού εμπορίου ενδυμάτων, των επίπλων και των ειδών οικιακής χρήσης, έχουν καταγραφεί στις τάσεις των Ρ/καταναλωτών, όπως επίσης στην αγορά εμπορικών ακινήτων (σύμφωνα με εκτιμήσεις της Sberbank, Δεκεμβρίου 2022, ο κύκλος εργασιών σε 7,8 χιλ. εμπορικά κέντρα στη Ρωσία ανήλθε σε 388 δις ρούβλια, μειωμένος κατά 4,7%, έναντι του επιπέδου Δεκεμβρίου 2021).

Σε εθνική κλίμακα, ο αντίκτυπος της πώλησης ρ/περιουσιακών στοιχείων από ξένους επενδυτές είναι περιορισμένος, καθώς σημαντικό μέρος τέτοιων συναλλαγών περιλαμβάνει τη διατήρηση των απαραίτητων αδειών και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, με τις εταιρείες να εκτιμούν ότι θα επιστρέψουν στη ρ/αγορά.

Η Τράπεζα της Ρωσίας δίνει, επίσης, «ιδιαίτερη προσοχή» στον έλεγχο των κινδύνων που συνδέονται με την αστάθεια στην αγορά συναλλάγματος, ως αποτέλεσμα των συναλλαγών εξόδου από μη Ρ/κατοίκους, συνιστώντας ομοιόμορφη κατανομή στην αγορά ξένου νομίσματος. Νωρίτερα, ο Ρ/Πρόεδρος είχε δώσει εντολή να τεθεί μηνιαίο όριο 1 δις \$ ΗΠΑ, έως την 1^η Ιουνίου τ.ε., για την αγορά συναλλάγματος από Ρ/κατοίκους, στις περιπτώσεις συναλλαγών με ξένες εταιρείες.

Πηγή: <https://www.rbc.ru/finances/26/05/2023/646f7ccc9a79473780b434b3>

Εξωτερική Αγορά

- ✓ **Αύξηση δεικτών μεταφόρτωσης εμπορευμάτων στον Μεγάλο Λιμένα της Αγίας Πετρούπολης**
Σύμφωνα με τα αποτελέσματα Απριλίου 2023, ο κύκλος εργασιών μεταφόρτωσης εμπορευμάτων του Μεγάλου Λιμανιού της Αγίας Πετρούπολης (BPSPb) ανήλθε σε 4,3 εκατ. τόνους, δηλαδή 1,5 φορές περισσότερο από τα αποτελέσματα της ίδιας περιόδου του προηγούμενου έτους, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ένωσης Εμπορικών Θαλασσιών Λιμένων, καταγράφοντας τον υψηλότερο μηνιαίο ρυθμό μεταφόρτωσης εμπορευμάτων από το Μάρτιο του 2022.

Το α' τρίμηνο 2023, ο δείκτης αυτός είχε μειωθεί κατά 24,4% σε σύγκριση με τον Ιανουάριο-Μάρτιο 2022 και ανήλθε σε 9,6 εκατ. τόνους. Το α' δίμηνο 2023 παρουσίασε επίσης αρνητική τάση στους όγκους μεταφορτώσεων, αλλά η πτώση, σε σύγκριση με το 2022, ήταν ισχυρότερη.

Σημειώνεται ότι το Μεγάλο Λιμάνι της Αγίας Πετρούπολης επηρεάστηκε περισσότερο από τα άλλα λιμάνια της Ρωσίας, από τις διεθνείς κυρώσεις το 2022, και η μεγαλύτερη ζημιά προκλήθηκε από τη σοβαρή μείωση του κύκλου εργασιών εμπορευματοκιβωτίων, που σημειώθηκε μετά την αναστολή των εργασιών της Ρωσικής Ομοσπονδίας των μεγαλύτερων διεθνών γραμμών εμπορευματοκιβωτίων (Danish Maersk, MSC και CMA).

Ωστόσο, τον περασμένο χρόνο, πέντε νέες ναυτιλιακές γραμμές μεγάλων εταιρειών έκαναν την εμφάνισή τους στο Μεγάλο Λιμάνι της Αγίας Πετρούπολης, και πολλές εταιρείες προσπαθούν να δημιουργήσουν νέες γραμμές (μέχρι στιγμής, σε πιλοτική λειτουργία). Παραδείγματα εταιρειών που εντείνουν την αξιοποίηση του λιμένα είναι οι εξής: SUEK (για μεταφορά άνθρακα σε Μαρόκο, Τουρκία, Ισραήλ, Ινδία, Κίνα), Ruscon & Mountain Air Shipping (για σύνδεση με το λιμάνι της Κωνσταντινούπολης), FESCO (για τη μεταφορά μπανανών από τον Ισημερινό, όπως και άλλων γεωργικών προϊόντων από την Καραϊβική), Modul (για σύνδεση με το ινδικό λιμάνι Nava Sheva, για την εξαγωγή ρ/φορτίων -χάρτου, χημικών προϊόντων, ξυλείας προς την Ινδία και τις χώρες της περιοχής Ασίας-Ειρηνικού, αλλά και την εισαγωγή υφασμάτων, ρυζιού, χημικών προϊόντων, φαρμάκων, εξοπλισμού από την Ινδία).

Η εμφάνιση νέων υπηρεσιών εμπορευματοκιβωτίων, σύμφωνα με τους ειδικούς, έχει γίνει ο κύριος παράγοντας για τη βελτίωση του δείκτη του κύκλου εργασιών στο λιμάνι BPSPb. Ωστόσο, δεν είναι ακόμη σε θέση να αποκαταστήσουν τον όγκο μεταφόρτωσης στο προηγούμενο επίπεδό του (τον Απρίλιο του περασμένου έτους ήταν 1,3 φορές περισσότερο από τώρα), καθώς σημαντικό ποσοστό εμπορευματοκιβωτίων μεταφέρεται πλέον σιδηροδρομικά.

Πηγή: https://www.rbc.ru/spb_sz/15/05/2023/6461dab69a794712cdcdca014,
https://www.rbc.ru/spb_sz/04/03/2023/63fd9cc09a7947c65b1b02fd

- ✓ **Η Ρωσία απέκτησε πρόσβαση στη δυτική τεχνολογία, μέσω του «Κόμβου της Ευρασίας»**
Οι πρώην Σοβιετικές Δημοκρατίες έχουν καταστεί σημαντικό σημείο μεταφόρτωσης μικροεπεξεργαστών, συσκευών λείζερ και άλλων καταναλωτικών και στρατιωτικών προϊόντων ευρωπαϊκής και αμερικανικής προέλευσης, με προορισμό τη Ρωσία.

Έτσι, η προμήθεια αγαθών από τις ΗΠΑ και την ΕΕ προς την Αρμενία, τη Γεωργία, την Κιργιζία, το Ουζμπεκιστάν και το Καζακστάν αυξήθηκε, το 2022, σε 24,3 δις \$ ΗΠΑ, από 14,6 δις \$ ΗΠΑ, το 2021. Οι χώρες αυτές, αύξησαν συλλογικά τις εξαγωγές τους στη Ρωσία κατά σχεδόν 50% το 2022, σε περίπου 15 δις \$ ΗΠΑ.

Η εμπορική οδός μέσω των πρώην Σοβιετικών Δημοκρατιών ερμηνεύεται από διεθνείς πηγές, ότι είναι σημάδι επιτυχίας της Ρωσίας, όσον αφορά στην εξεύρεση νέων τρόπων παράκαμψης των δυτικών κυρώσεων. Αναλυτές της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD) έχουν προσδώσει σε αυτή τη διαδρομή τον όρο «ευρασιατική παράκαμψη».

Για παράδειγμα, σύμφωνα με στοιχεία του ΟΗΕ, το 2022, οι ΗΠΑ και η ΕΕ εξήγαγαν ολοκληρωμένα κυκλώματα αξίας άνω των 8,5 εκατ. \$ ΗΠΑ στην Αρμενία (16 φορές περισσότερα από το

προηγούμενο έτος). Ταυτόχρονα, οι εξαγωγές από την Αρμενία στη Ρωσία αυξήθηκαν σε 13 εκατ. \$ ΗΠΑ σε σχέση με λιγότερα από 2.000 \$ ΗΠΑ, το 2021. Παρά τα αδιάσειστα στατιστικά στοιχεία, εκπρόσωπος της Κυβέρνησης της Αρμενίας δήλωσε ότι η χώρα «δεν έχει συμμετάσχει σε καμία διαδικασία ή ενέργεια που αποσκοπεί στην παράκαμψη των κυρώσεων της ΕΕ ή των ΗΠΑ».

Παρόμοια κατάσταση επικρατεί με τις δυτικές προμήθειες συσκευών λείζερ στην Κιργιζία και μέτρησης τάσης και ισχύος στο Ουζμπεκιστάν. Και οι δύο χώρες, επίσης, αύξησαν τις εξαγωγές τους προς τη Ρωσία.

https://www.rbc.ru/politics/14/05/2023/6460fabd9a7947ec8732e4e0?utm_source=yxnews&utm_medium=desktop&utm_referrer=https%3A%2F%2Fdzen.ru%2Fnews%2Ft%2F

✓ **Χώρες – ηγέτιδες στο εμπορικό πλεόνασμα της Ρωσίας, το 2022**

Από την άνοιξη του 2022, η Ρωσία έχει συσσωρεύσει ασυνήθιστα μεγάλα πλεονάσματα στο εμπόριο με την Ευρωπαϊκή Ένωση, την Τουρκία, την Κίνα και την Ινδία, βάσει των ρωσικών και ξένων Στατιστικών Υπηρεσιών.

Με την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ρωσία είχε πλεόνασμα 137,8 δις \$ ΗΠΑ. Τα αντίστοιχα στοιχεία για την Τουρκία, την Κίνα και την Ινδία ήταν: 49,5 δις \$ ΗΠΑ, 38 δις \$ ΗΠΑ και 31,8 δις \$ ΗΠΑ, ενώ με τις Ηνωμένες Πολιτείες, το πλεόνασμα ανήλθε σε 13,3 δις \$ ΗΠΑ.

Το πλεόνασμα με την Ινδία, σε σύγκριση με το 2021, αυξήθηκε κατά 6,4 φορές, και το 2023, συνεχίζεται: το α' τρίμηνο του 2023, οι παραδόσεις από τη Ρωσία στην Ινδία έφτασαν τα 14,9 δις \$ ΗΠΑ, ενώ οι παραδόσεις από την Ινδία ήταν λιγότερες από 1 δις \$ ΗΠΑ. Το ρωσο-ινδικό εμπόριο παρουσίασε μια ανωμαλία πέρυσι, η φύση της οποίας είναι αρκετά κατανοητή: οι ρωσικές εξαγωγές πετρελαίου ανακατευθύνθηκαν σημαντικά σε αυτή τη χώρα.

Πηγή: <https://www.gazeta.ru/business/news/2023/05/05/20366552.shtml?updated>

✓ **Ο όγκος εμπορίου Ρωσίας – Κίνας αυξήθηκε από την αρχή του έτους κατά 41,3%**

Λόγω της σύσφιξης των σχέσεων, και της άρσης των περιορισμών του κορωνοϊού, ο διμερής όγκος εμπορίου για την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου 2023 αυξήθηκε κατά 41,3%, σε ετήσια βάση, στα 73,148 δις \$ ΗΠΑ, σύμφωνα με στοιχεία της Γενικής Διοίκησης Τελωνείων της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας.

Οι εξαγωγές από την Κίνα στη Ρωσία αυξήθηκαν κατά 67,2% και ανήλθαν σε 33,68 δις \$ ΗΠΑ, ενώ οι παραδόσεις από τη Ρωσία αυξήθηκαν κατά 24,8%, στα 39,46 δις \$ ΗΠΑ. Η Ρωσική Ομοσπονδία προμηθεύει κυρίως ενεργειακούς πόρους (80% των ρ/εξαγωγών): πετρέλαιο, υ.φ.α. και φ.α. μέσω αγωγών, άνθρακα και μαζούτ. Εξάγει επίσης μέταλλα, ξυλεία, αγροτικά προϊόντα και θαλασσινά. Η Κίνα, με τη σειρά της, προμηθεύει αυτοκίνητα και φορτηγά, ηλεκτρονικά είδη ευρείας κατανάλωσης, εκσκαφείς, μονάδες μικροεπεξεργαστών, ρούχα, υποδήματα και καταναλωτικά αγαθά.

Το 2021, ο διμερής όγκος εμπορίου είχε αυξηθεί κατά 35,8%, προσεγγίζοντας τα 147 δις \$ ΗΠΑ, ενώ το 2022, ο όγκος εμπορίου υπερέβη τα 190 δις \$ ΗΠΑ. Οι Πρόεδροι των δύο χωρών έθεσαν στόχο να αυξήσουν τον όγκο εμπορίου, στα 200 δις \$ ΗΠΑ, έως το 2024, ο οποίος είναι μάλλον υποεκτιμημένος.

https://prim.rbc.ru/prim/freenews/645ad4e49a79473005dc19?utm_source=yxnews&utm_medium=desktop&utm_referrer=https%3A%2F%2Fdzen.ru%2Fnews%2Fsearch%3Ftext%D

✓ **Η Ρωσία, κατά το τρέχον γεωργικό έτος, μπορεί να εξάγει πάνω από 55 εκατ. τόνους σιτηρών**

Η Ρωσία, το γεωργικό έτος 2022-2023 (1 Ιουλίου 2022 - 30 Ιουνίου 2023) μπορεί να εξάγει πάνω από 55 εκατ. τόνους σιτηρών, συμπεριλαμβανομένου περίπου 45 εκατ. τόνων σιταριού, ανακοίνωσε ο Υπουργός Γεωργίας της Ρωσικής Ομοσπονδίας, Ντμίτρι Πατρούσεφ.

Σύμφωνα με το Υπουργείο, οι εξαγωγές σιτηρών από τη Ρωσική Ομοσπονδία το γεωργικό έτος 2021-2022 ανήλθαν σε 38,1 εκατ. τόνους, συμπεριλαμβανομένων των εξαγωγών σιταριού 30,7 εκατ. τόνους.

Πηγή: <https://tass.ru/ekonomika/17779539>

✓ **Οι ιταλικές επιχειρήσεις συνεχίζουν να δραστηριοποιούνται στη Ρωσία**

Σύμφωνα με τον Πρόεδρο της Ένωσης Ιταλών Επιχειρηματιών στη Ρωσία (GIM Unimpresa) κ Vittorio Torrembini, οι περισσότερες /εταιρείες (άνω των 300) συνεχίζουν να δραστηριοποιούνται στη Ρωσία, πολλές, δε, εξ' αυτών (περίπου 110), έχουν ίδιες εγκαταστάσεις παραγωγής.

Το 99% των εργαζομένων σε αυτές, περίπου 65 χιλ. άτομα, είναι Ρώσοι πολίτες. Ο ετήσιος κύκλος εργασιών των εταιρειών αυτών προσεγγίζει τα 6 δις ευρώ, με τους τομείς δραστηριοποίησης να είναι: ζυμαρικά, τυροκομικά, επεξεργασίας κρέατος, δομικά υλικά (τσιμέντο, κεραμικά πλακίδια), φαρμακευτικά και χημικά προϊόντα.

Από γεωγραφικής άποψης, οι επιχειρήσεις είναι διάσπαρτες σε όλες τις περιοχές της Ρωσίας, από το Καλίνινγκραντ, μέχρι το Βλαδιβοστόκ. Μερικές, μάλιστα, από αυτές αύξησαν τα κέρδη τους το περασμένο έτος (2022) και τώρα επανεπενδύουν στη ρ/αγορά.

Κυρίως, οι μεγάλες ιταλικές κρατικές εταιρείες, που δραστηριοποιούνται στον ενεργειακό τομέα και είναι συνδεδεμένες, ιδίως, με ρ/βιομηχανίες ηλεκτρικής ενέργειας (Novatek, Rosneft), αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τη Ρωσία, ενώ υπέστησαν τεράστιες απώλειες, πρόσθεσε ο πρόεδρος της Ένωσης, κατά την αναχώρησή τους (έχασαν συμβόλαια πολλών δις. δολαρίων, αναγκαζόμενες να ρευστοποιήσουν εσπευσμένα, τα ρ/περιουσιακά τους στοιχεία).

Πηγή: <https://1prime.ru/business/20230529/840704980.html>

Ενέργεια-Περιβάλλον

✓ **Η Ρωσία σημειώνει ρεκόρ εξαγωγών αργού πετρελαίου παρά τους περιορισμούς**

Οι αποστολές αργού πετρελαίου από τη Ρωσία ξεπέρασαν τα στοιχεία του περασμένου έτους παρά τις κυρώσεις. Από τον Απρίλιο έως τον Μάιο τ.ε., οι εξαγωγές ανήλθαν σε περίπου 3,55 εκατ. βαρέλια ανά ημέρα. Την ίδια περίοδο έτους 2022, οι παραδόσεις ήταν κατά 0,4 εκατ. βαρέλια λιγότερες. Κύριοι αγοραστές πετρελαίου μετά την επιβολή των δυτικών κυρώσεων ήταν η Ινδία, η Κίνα και η Τουρκία. Παρατηρητές ανέφεραν μείωση των εσόδων της Μόσχας από την προμήθεια ενεργειακών πρώτων υλών (ο κύριος λόγος ήταν οι εκπτώσεις στο πετρέλαιο από τη Ρωσία).

Εκτός από την Ασία, προορισμοί ήσαν στη Μαύρη και στη Μεσόγειο Θάλασσα. Οι εξαγωγές στην Τουρκία ήταν λιγότερες από 0,3 εκατ. βαρέλια ανά ημέρα. Οι παραδόσεις στην Ευρώπη ήσαν 63 χιλ. βαρ. ανά ημέρα, τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες, με μοναδικό προορισμό την Βουλγαρία. Πριν το εμπάργκο, η ευρωπαϊκή αγορά ελάμβανε 1,5 εκατ. βαρέλια ανά ημέρα.

Πηγή: <https://www.rbc.ru/economics/22/05/2023/646b78d79a7947342ceb0306?from=newsfeed>

https://riafan.ru/24041521-bloomberg_rossiya_ustanovila_rekord_po_eksportu_siroi_nefti_vopreki_ogranicheniyam

✓ **Τα έσοδα από πετρέλαιο και φυσικό αέριο τον Ιανουάριο-Απρίλιο ανήλθαν σε 2,28 τρις ρούβλια**

Τα δημοσιονομικά έσοδα από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο του ρ/ομ. προϋπολογισμού, τον Ιανουάριο-Απρίλιο 2023, μειώθηκαν κατά 52% στα 2,282 τρις ρούβλια (\$28,5 δις), ανέφερε το Υπουργείο Οικονομικών της Ρωσίας.

Σύμφωνα με το ρ/Υπουργείο Οικονομικών, το έλλειμμα του προϋπολογισμού της Ρωσίας, το τετράμηνο τ.ε. αυξήθηκε κατά 1 τρις ρ, στα 3,2 τρις ρούβλια.

Πηγή: https://riafan.ru/24042429-neftegazovie_dohodi_rossii_za_yanvar_aprel_sostavili_2_2_trln_rublei

- ✓ **Η φινλανδική Gasum διέκοψε τη σύμβαση προμήθειας φ.α. με την Gazprom Export (όχι υ.φ.α.)**
 Η φινλανδική Gasum ανακοίνωσε ότι διακόπτει την μακροπρόθεσμη σύμβαση προμήθειας φυσικού αερίου μέσω αγωγών, με τη Gazprom Export LLC. Η απόφαση ελήφθη λόγω της απροθυμίας της εταιρείας να πληρώσει για παραδόσεις σε ρούβλια, ωστόσο η μακροπρόθεσμη σύμβαση προμήθειας LNG παραμένει σε ισχύ, διευκρίνισε η φινλανδική εταιρεία.
 Τον Απρίλιο του 2022, η Gazprom Export είχε αιτηθεί από την Gasum να στραφεί σε τελική αποπληρωμή σε ρούβλια, αντί για ευρώ, όπως ορίζεται στη σύμβαση. Η φινλανδική εταιρεία δεν συμφώνησε και υπέβαλε αίτηση για διαιτησία, η οποία αποφάσισε, το Νοέμβριο 2022, ότι η Gasum δεν ήταν υποχρεωμένη να αλλάξει τη διαδικασία πληρωμής.
 Τα μέρη συνέχισαν τις διαπραγματεύσεις, χωρίς θετικό αποτέλεσμα, εντός της προθεσμίας που όρισε το διαιτητικό δικαστήριο, και η Gasum διέκοψε τη μακροπρόθεσμη σύμβαση.
 Πηγή: https://www.kommersant.ru/doc/5999496?from=top_main_6
- ✓ **Η Ιαπωνία θα αυξήσει τις προμήθειες φ.α. από τη Ρωσία μέσω του Arctic LNG-2**
 Μέχρι το 2026, η Ιαπωνία έχει το δικαίωμα να αυξήσει την παροχή ρ/υ.φ.α. κατά 2 εκατ. τόνους ετησίως, χάρη στο έργο Arctic LNG-2, δήλωσε ο Sergei Marin, Γενικός Πρόξενος στην ιαπωνική πόλη Sapporo. Σημείωσε ότι η κοινοπραξία της Mitsui & Co. με την ιαπωνική εθνική εταιρεία πετρελαίου και μετάλλων JOGMEC έχουν διατηρήσει μερίδιο 10% στο Arctic LNG-2. Ωστόσο, από τον Μάρτιο 2022, το Τόκιο έχει παγώσει νέες επενδύσεις λόγω των αντιρωσικών κυρώσεων.
 Σύμφωνα με τον ρ/Πρόξενο, το έργο λειτουργεί, αλλά δεν έχει ξεκινήσει ακόμη η παραγωγή LNG (η πρώτη γραμμή θα πρέπει να ξεκινήσει μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους, η δεύτερη και η τρίτη - το 2024 και το 2026, αντιστοίχως).
 Η ρωσο-ιαπωνική συνεργασία συνεχίζεται, εκτός από την ενέργεια, στους τομείς αλιείας, φυκιών, φαρμακευτικών προϊόντων και βιοιατρικής.
 Πηγή: <https://ria.ru/20230516/yaponiya-1872044906.html>
- ✓ **Η φινλανδική Fortum διαγράφει πλήρως τα περιουσιακά στοιχεία στη Ρωσική Ομοσπονδία 1,7 δις ευρώ**
 Η εταιρεία, από την άνοιξη 2022, επεδίωκε έξοδο από τη ρ/αγορά, ανεπιτυχώς, αιτούμενη άδεια πώλησης των περιουσιακών της στοιχείων τόσο σε Ρώσους όσο και σε ξένους αγοραστές. Με το αιτιολογικό της ανάγκης προστασίας της ενεργειακής ασφάλειας της Ρωσικής Ομοσπονδίας, η πώληση δεν επιτρεπόταν.
 Στα τέλη Απριλίου 2023, ο Ρ/Πρόεδρος, με Διάταγμά του, εισήγαγε την προσωρινή διαχείριση των ρ/περιουσιακών στοιχείων των εταιρειών Fortum και Uniper (γερμανική). Εν λόγω Διάταγμα αφορούσε την πλήρη συμμετοχή της φ/εταιρείας, στη ρ/Fortum PJSC (ανερχόταν στο 98,23% των μετοχών), με την Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Διαχείρισης Περιουσίας να έχει οριστεί προσωρινός διαχειριστής.
 Η Fortum χαρακτήρισε τις ενέργειες της Ρωσίας κατάφωρη παραβίαση του διεθνούς δικαίου και των δικαιωμάτων της, ως ξένου μετόχου και δήλωσε ότι ετοιμάζεται να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των συμφερόντων της, βάσει του διεθνούς δικαίου.
 Αποτελούσε έναν από τους μεγαλύτερους ξένους επενδυτές στη ρ/βιομηχανία ηλεκτρικής ενέργειας, ταυτόχρονα συμμετείχε με περίπου 30% στη ρ/εταιρεία TGC-1 PJSC (κύριος μέτοχος ήταν η Gazprom Energoholding). Υπήρξε από τους μεγαλύτερους επενδυτές στη ρ/βιομηχανία αιολικής ενέργειας.
 Πηγή: <https://www.interfax.ru/business/900930>

• **Κύριες διεθνείς εκθέσεις στη Ρωσία κατά το προσεχές τρίμηνο**

- **LESHOW MOSCOW** – 26th International WINTER FASHION Trade Show
Ημερομηνία: 6 – 8 Ιουνίου 2023
Τόπος: Exprocenter, Μόσχα
Web-site: <https://en.leshow.ru/>
- **ECOM Expo** – E-commerce Technology Exhibition
Ημερομηνία: 7 – 8 Ιουνίου 2023
Τόπος: Exprocenter, Μόσχα
Web-site: <https://expo.oborot.ru/>
- **Russian Elevator Week** – International Exhibition of Elevators and Elevators Equipment
Ημερομηνία: 7 – 9 Ιουνίου 2023
Τόπος: VDNH, Μόσχα
Web-site: <https://lift.vdnh.ru/en/>
- **MVC** – Σιτηρά - Σύνθετες Ζωοτροφές - Κτηνιατρική
Ημερομηνία: 21 – 23 Ιουνίου 2023
Τόπος: VDNH, Μόσχα
Web-site: <https://www.mvc-expohleb.ru/en/>
- **CPM** – COLLECTION PREMIÈRE MOSCOW
EURO SHOES PREMIERE COLLECTION – International Footwear Exhibition
Ημερομηνία: 29 Αυγούστου – 1 Σεπτεμβρίου 2023
Τόπος: Exprocenter, Μόσχα
Web-site: <https://cpm-moscow.com/>, <https://euroshoes.moscow/>
- **Moscow International Property Show** - Exhibition of Foreign Real Estate
Ημερομηνία: 15 – 16 Σεπτεμβρίου 2023
Τόπος: Tishinka, Μόσχα
Web-site: <https://internationalproperty.ru/>

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗ ΜΟΣΧΑ - ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΕΥ

1. Σε περίπτωση αναδημοσίευσης, παρακαλείστε όπως αναφέρεται η πηγή.
2. Εφ' όσον δεν επιθυμείτε πλέον να λαμβάνετε τα Ενημερωτικά Δελτία του Γραφείου ΟΕΥ-Μόσχας, παρακαλείστε όπως αποστείλετε σχετικό μήνυμα στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μας (ecocom-moscow@mfa.gr).
3. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται από το Υπουργείο Εξωτερικών, παρέχονται από τα υποκείμενα αυτών εκουσίως και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για παροχή ενημέρωσης τους ή για στατιστικούς σκοπούς. Η διαχείριση και προστασία των προσωπικών δεδομένων υπόκειται στα οριζόμενα στο εθνικό, κοινοτικό και διεθνές δίκαιο σχετικά με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως εκάστοτε ισχύει (Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την προστασία προσωπικών δεδομένων από το Υπουργείο Εξωτερικών: βλ. <http://www.agora.mfa.gr/prostasia-prosopikon-dedomenon>).
4. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο παρόν Ενημερωτικό Δελτίο προέρχονται τόσο από επίσημες πηγές (Κρατική Στατιστική Υπηρεσία, Κεντρική Τράπεζα, ιστοσελίδες ρ/Υπουργείων και δημοσίων φορέων κ.α.), όσο και από ειδήσεις σε έντυπα και άλλα μέσα μαζικής ενημέρωσης, καθώς και από την οικεία Αντιπροσωπεία της ΕΕ. Το Γραφείο ΟΕΥ Μόσχας τηρεί επιφύλαξη ως προς τις ειδησεογραφικές πηγές για τις οποίες δεν εγγυάται την ακρίβειά τους.